KALEVA 11.7.2003

Kiiminkiläis-säveltäjän näytön paikka

Vauhtia Itä-Suomesta Salmelan taidekeskuksesta

RIIKKA VUORIJÄRVI

OULU Kun kiiminkiläinen Ilmari Mäenpää ilmoitti parikymppisenä ryhtyvänsä säveltäjäksi opittuaan soittamaan saksofonilla C-duuriasteikon, oli tyttöystäväkin epäuskoinen.

Nyt, kymmenen vuotta myöhemmin, Mäenpäällä on tilaisuus ponnistaa itsensä musiikkiväen tietoon. Laulusarja *Vihreä virta* Helvi Hämäläisen runoihin kantaesitetään Mäntyharjun taidekeskus Salmelassa 13. heinäkuuta. Tulkkeina ovat oululaissyntyinen tenori Tuomas Katajala ja pianisti Ilmari Räikkönen. Samassa konsertissa esiintyvät myös Jorma Hynninen ja Seela Sella.

Tätä ennen Mäenpään sävellykset ovat soineet julkisesti vain pari kertaa. Salmelan konserttisarja avautui Mäenpäälle luontevasti. Hän oli hän viime vuonna yksi keskuksen stipendiaateista ja samalla ensimmäinen säveltaiteen edustaja.

"Olen tyytyväinen, että Vihreä virta saa kantaesityksensä juuri Salmelassa, koska se vetää monenlaista yleisöä. Uuden musiikin festivaaleilla yleisö odottaisi kuulevansa juuri tietynlaista musiikkia. Nuorten säveltäjien olisi oltava jotain Heinisen kopioita", Mäenpää puuskahtaa.

Modernia Merikantoako

Ilmari Mäenpää karttaa säveltäjänä laskelmoivaa älyllisyyttä. Lähtökohtana ovat hänelle tunnelmat, värit ja mieleen nousevat kuvat.

Myös Helvi Hämäläisen runokokoelma Vihreä virta kaappasi hänen mielenkiintonsa juuri kuvallisuutensa ansiosta. Jokainen sana tuntui maalaavan luonnonmaisemaa tai tunnetilaa, joka vaati pukemistaan säveliksi.

Vihreän virran sävelkieli saattaa herättää mielleyhtymiä Kuulaan tai Palmgreniin. Mäenpää kuitenkin kiistää yhteydet ja uskoo, että kysymys on enemmänkin pohjoismaisen "kuulaasta" kvaliteetista.

Tuomas Katajalan mieleen musiikki tuo Merikannon. Melodiat ovat korvaan tarttuvia, vaikka ne leijuvatkin vapaasti ilman sävellajien kahleita.

Mäenpää pyrkii melodikkona tekemään sävellyksistään helposti lähestyttäviä. "Kun kuulin lasteni tapailevan laulujeni teemoja, olin varma että olin onnistunut."

Tietokone herätti musiikkiin

Mäenpään tie säveltäjäksi kumoaa oletuksen, että musiikkiin olisi vihkiydyttävä jo polvenkorkuisesta. Lapsena ei soittotunnille meno käynyt Ilmarin mielessäkään, vaan hän toteutti luovuuttaan puutöiden ja rakentelun parissa.

16-vuotiaana hän sai tietokoneen, jossa oli musiikkiohjelma. Mahdollisuus muuntaa ideoita soivaksi ääneksi avasi nuorukaiselle uuden maailmankaikkeuden, ja häneen iski vimma etsiä käsiinsä kaikki, mitä musiikista oli kirjoitettu.

LAURI NISSILÄ

Lapsiapa sävellyksetkin. *Eino-Juhani Rautavaaran tapaan Ilmari Mäenpää kokee toimivansa musiikin kätilönä. "Nyt pitäisi saattaa yksi sävellys maailmalle riepoteltavaksi."*

Koneen mekaaninen äänentuotto ei kuitenkaan tyydyttänyt pitemmän päälle. "Parikymppisenä tutustuin musiikkia harrastaviin ystäviin ja oivalsin, että musiikkia voi opiskellakin. Hankin panttilainaamosta käytetyn saksofonin ja aloitin opinnot musiikkikoulun aikuisosastossa."

Opiskeltuaan sävellystä ensin Oulussa Oliver Kohlenbergin johdolla Mäenpää jatkoi musiikkitieteen opinnoilla Helsingin yliopistossa. Valmistuttuaan hän on päässyt keskittymään säveltämiseen vain lyhyehköjen apurahajaksojen ajan. Enimmäkseen leipä on ironnut tietokonemyyjänä, musiikin teorian opettajana ja Musiikinopetus verkossa -hankkeen parissa.

Mäenpää uskoo pystymetsätaustansa antavan hänelle vapauden kokeiluihin ilman epäonnistumisen pelkoa.

"Jos tekisin säveltäjänä ammatillisen itsemurhan ja kollegat nauraisivat minut ulos, voisin todeta tilanteen ja ryhtyä muihin hommiin. Se olisi vain yhden projektin päätös. Elämäni ei ole rakentunut musiikin varaan."

Vihreä virta soljuu Ouluunkin

Mäenpään laulusarja Vihreä virta saadaan oululaisyleisön kuultavaksi aikaisintaan ensi keväänä, kun Tuomas Katajalan aikataulu antaa myöten.

"Teos on sävelletty juuri Tuomaksen lyyris-dramaattiselle äänelle joten on selvää, että esittäjä tulee olemaan juuri hän." Pianisti pohjoisen keikoille on sen sijaan vielä hakusessa.

Kiiminkissä on nyt oma studio

Kiiminkiin Ilmari Mäenpään perhe on tullut jäädäkseen.

Helsinkiläinen kerrostalo on vaihtunut vanhan maalaistalon pihapiiriin, jonka aittarakennukseen säveltäjä Mäenpää on remontoinut itselleen studion. Mäenpää iloitsee myös viiden lapsensa puolesta, jotka saavat tästä lähtien kirmata sydämensä kyllyydestä jokimaisemissa.